

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 170 кор.

За границею:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 16 сот.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровского (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошення авичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні доносеня по 30 с. від стрічки.

Парламентарне положенє.

(X) На першій місці політичних обговорів стоїть питанє про дальше тактичне поступованє чеських послів. Перед кількома днями відбули они два засіданя, на котрих обговорювано парламентарне положенє, одначе не запала при сій нагоді ніяка ухвала, позаяк більшість була тої думки, що нема потреби в сій хвилі перти до рішення, поки не будуть полагожені точки дневної черги перед бюджетовою провізорию. Міністер-президент пересправляв в тім часі з парламентарною комісією польського Кола, а ся персправа мала очевидну звязь з пізнішим засіданєм Кола, котре мало постановити що-до остаточного становища супроти австро-угорської угоди.

Справа австро-угорської угоди входить тепер в стадію актуальности. Народи в цілій і угодній комісії поступають вперед, а з тим стає з кожним днем актуальнішим питанє, як ту справу перевести в посольській палаті. Не зважаючи навіть на становище чеських послів в тій справі, представляє она не малі труднощі задля великого об'єму законних начерків, так що вже з технічних зглядів нарада над сими начерками показує ся неможливою, наколи сторонництва не погодять ся що-до відповідного способу поступованя. *Grazer Tagespost* пише про сю справу ось що: »Наколи сторонництва будуть держати ся дотеперішньої пасивности, то угода заграє не в політичних але в технічних труднощах. Усуненє сих труднощостей вимагає охочого співділаня всіх сторонництв що-до техніки нарад і економії часу. Чи се буде спроможнє в тім короткім часі, який ділить нас від нарад над угодою в повній палаті, довести до якогось порозуміння, щоби усунути технічні труднощі, натхнути анорганічно зложену посольську палату рішучістю до витривалої пильности в роботі, від сего буде зависіти успішність теперішньої сесії державної ради. Вправді не бракує понуки до розбудження рішучости, виходячої поза межі всякої партійности. Ся понука лежить передовсім в торговельно-політичних моментах. Чим більше часу минає, тим скорше мусять всі дійти до свідомости, що проволока в полагоді австро-угорської угоди задля торговельно-політичних наслідків, які з сего мусять конечно виринути, не дасть ся ніяким способом виправдати внутрішньо-політичними зглядами, бо се була би шкода заподіяна життєвими інтересам населеня всіх народностей. В тім згляді промовляють факти так рішучо, що можна сподівати ся сильного напору задля торговельно-політичних речинців на дальший розвиток політичного положеня.«

В тій самій справі близький д-рови Керберови орган *Montagsrevue* розводить ся над можливістю обструкції і доказує, що Чехи, наколиб почали обструкцію, лише пострадали-б в національній і політичній напрямі, і каже здогадувати ся, що не уступленє міністерства, але розв'язанє ради державної або систованє конституції

було би найближчим наслідком. Нема найменшого сумніву, що правительство змагає всіми способами до переведеня угоди і поступить з парламентом евентуально після слів *Erkönig-a*: »und bist du nicht willig, so brauch' ich Gewalt.«

Отворенє філії „Просьвіти“ в Городенці.

(Допись з Городенки).

(Ковець).

Взагалі торжество отвореня філії як і загальне заінтересованє народною просьвітою подають надію, що з теперішньою хвилею наступить нова ера в нашій кулявій Городенщині. Тай дав би Бог, щоб дійсно так стало ся та щоби філія зачала жити житєм діяльним, як пристойть молодому товариству. Де як де, але в Городенщині має філія «Просьвіти» поле до праці, бо як я вже виказав в дописі в ч. 78. «Руслана» нива просьвітна з малими виїмками стоїть тут облогом. Проте бажаємо філіяльному виділові, щоби не гаючи часу, сейчас і то з цілою енергією взяв ся до просьвітної праці, закладаючи читальні в тих селах, де їх ще нема та пильно наглядаючи вже існуючі читальні, щоби они розвивали ся як слід. З читальень повинна піти ініціятива до закладаня шпихлїрів, крамниць, кас щадничо-позичкових і взагалі економичних спілок, бо наші селяни не добувають собі доти ліпшої долі, доки не будуть також і економично сильними. Дальше треба як найчастійше уряджувати по читальнях популярно-наукові відчити, вечерки і т. д. Се удасть ся певно, бо от незадовго зіде ся молодіж так університетська як і гімназійна і ся стане дуже помічною при розбудженю просьвітного руху по читальнях. Дуже важним є також, звернути бачну увагу на села, в котрих загніздилась гаката поруч з кацапством, як се має ся річ в Ясенові пільнім, Оліві королівській і Оліві корнівській, та вносити в ті закажені місцевости здорове зерно правди. Щоб сего з пожаданим успіхом доконати, було-б добре, як се вже і по інших діяльних філіях «Просьвіти» практикує ся, поділити цілу Городенщину на райони, приділити просьвітну працю в данім районі двом інтелігентам і вложити на них обовязок, щоби дібравши собі до помочи інших, чи то інтелігентів чи більше свідомих селян, разом з ними давали товчок до безперервної роботи просьвітної і економичної в своїм районі.

Для Городенщини було-б дуже корисно в як найкоротшім часі урядити просьвітно-економичні віча по місточках, як в Чернелиці і Обертині, бо се закутини, в котрих наш селянин темний не мав навіть нагоди бачити, що то таке віче. Сі місцевости досить віддалені від Городенки (в котрій своєю дорогою віче є рідкість!), а також брак в сих околицях людей, котрі би сею справою горячо заняли ся. Тому і тут ініціятива мусить вийти від нової філії «Просьвіти». Се тим більше пожадане, що на сю околицю звернула вже свою увагу гаката і вже, як зачуваю і як хвалить ся *Dziennik polski*, від двох місяців заїздять туда городенські «*Sokoł-i*» і уряджують там різні геци народові, обчислені тільки на се, щоб баламутити наш нарід і показувати єму грушки на вербі.

Неменше важною справою є основанє в

як найкоротшім часі, хотьби навіть по вакаціях, селянської бурси при філії Товариства «Просьвіти» в Городенці на взір бурси при філіях в Рогатині і Комарні. Під боком Городенщини, в Заліщиках, є семінар учительський і чиж не встид нам Русинам, що до него учащає лиш десяти учеників-Русинів з городенського повіта? Ся бурса спричинила би підвишенє фреквенції наших учеників в згаданім семінарі, бо хлопці могли би в Городенці з невеликим коштом кінчити 3-кл. виділову школу, якої вимагає ся при вступі до семінаря. А бурсу сю тим легше основати при філії, що не треба спеціяльного позволеня властей, бо вже § 39 л) статуту філії «Просьвіти» предвиджує такі бурси. Хлопців приймає би ся з малою доплатою, яка вистарчила-б на винайм помешканя і на оплаченє послуги, і натуралїями. Звісно, що наш селянин послаючи сина до школи в Городенці не може найти для него відповідного, дешевого приміщеня, де би хлопчина не улягав погубним впливам та не занедбував науки. А так в бурсі під доглядом настоятеля, мали би ученики запевнену опіку, вдоволяюче приміщенє, здоровий харч і пильнійше учили би ся. Вкінці попри сих можна би примістити і якогось талановитого і пильного бідолаху, котрому судба і на удержанє, плаченє в натуралїях, не позволяє. Тай суспільність городенська, ради громадскі і рада повітова при добрій волі можуть прийти з помічю сій бурсі.

Робітників у нас в Городенщині не бракує, лиш... коби хотіло ся їм. А найвиспий час вже нам вилічити ся з тої байдужности, котра вже неоднє лихо спровадила на нас, Русинів.

Хруц.

З державної ради.

Жидівські побой в Кишиневі.

Між інтерпеляціями відчитано інтерпеляцію Офнера і Стравхера в справі жидівських побойв в Кишиневі. Інтерпелянти описують страшні події на підставі доносень дневників, зізнань начних свідків і оглядин на місці окремим делегатом. Заподіяна шкода досягає 10 мільонів корон. Характеристичним є, що богатих жидів шадили, а мордували найбідніших. При тім богато урядників брало участь в ексцесах. Інтерпелянти домагають ся від президента міністрів д-ра Кербера і міністра заграничних справ г-р. Голуховського, щоби починили кроки у російського правительства, нехай запобіжить таким подїям, ображаючим людскі чувства і загрожуючим загальному мирови.

Після запитаня до президента палати пос. Банкїного, коли вже наступить уступленє хорвацкого бана Куен-Гедерварого, через якого не може прийти до успокоєня в Хорвації, відповідали на інтерпеляції міністри просьвіти Гартель і скарбу Бем-Баверк.

Балканська політика.

Пос. Кльофач підпірав своє внесене з жаданєм, щоби правительство дало ясну інформацію що-до австрійської політики на Балкані, супроти сего, що там безнастанно кітлує, особливо в Македонії. Внескодавець запитує, чому не дотримують берлінського трактату і чому Австрія не виконує сего трактату. Сторонництво бесідника домагавсь вичерпуючих пояснень ще не-

ред скликанем делегації. Після гадки бесідника австрійські дипломати підцьковують взаємно Сербію і Болгарію на себе, а також і політика Австрії супроти Чорногори є нещира. В Македонії Австрія потайки виступає проти тих самих реформ, які запропонувала. Австро-Угорщина є, після бесідника, інтелектуальним справцею непокоїв в Альбанії. Тому нехай Македонці не вірять Австро-Угорщині. Також і Кльофачові міністерство заграничних справ утрудняло у турецьких властей побут і розсліди в Македонії. Австрія інтересована своїм експортом на Балкані, повинна через свою політику зискувати там як і в окупованих краях симпатію і прихильників а не огірчене і ворогів.

Після промови пос. Буковича, який домагався для президента кабінету більшого впливу на хід заграничної політики, як дотепер, заняв голос президент кабінету др. Кербер і зазначив, що під зглядом балканської політики всі держави є тісно звязані берлинським трактатом. Туреччина льояльно приступила до заведення реформ, а запорукою є порозуміння з Австро-Угорщиною. Що до сего належить ся гр. Голуховському цілковите признанье. Бесідник уважає виводи Кльофача фантастичними, а его заміти проти династії називає піском киданим об скалу. Скала се династия, а пісок се ті заміти.

Після промови пос. Фресля наглість внесеня відкинено, а по залагодженю кількох формальностей і по відчитаню дальших внесень та інтерпреляцій, замкнено засіданье. Слідуюче в п'ятницю.

Пос. Евгена Абрагамовича вибрано поновно членом комісії для посольської нетикальности, чого був ся зрік, як звісно, з причини невиданя палатою пос. Брайтера.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В четвер: руско-кат. Теодозії муч.; рим.-кат. *Боже Тіло*, Варнави. — В п'ятницю: руско-кат. Ізаакія; рим.-кат. Онуфрія.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця примимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостей, та о приєднуванє нам нових передплатників.

— **Зміна намісника.** Нивішня Wiener Ztg. оголосила уступленє зі становища намісника гр. Льва Півніського та іменованє намісником гр. Андрія Потоцького.

Дальше оголошує W. Ztg. цісарську подяку гр. Півніському і покликанє его до палати вельмож.

— **З нагоди дневникарського зїзду** Slowo polskie виписує ось які вшехпольські ідіотизми: «Народности малі, слабкі, що не мають власної культури, ані сьвітлої, історичної традиції, можуть і

мусять навіть в почутю племінної солідарности шукати опертя і опіки для своїх змагань. Ми і в своїй минувшині і в теперішности маємо такі засоби сили моральної і матеріальної, що не потребуємо опікунів і союзників. Во сих послідних коли собі самі добираємо, то не на засаді якогось сумнівого племінного своєцтва, але на засаді спільности інтересів». — Сей вшехпольський ідіотизм є дияметрално супротивний до бадурів, які наплело «Діленько». Але дальше слідує ще ліпші зразки вшехпольської мегальманії: «Ми не повинні — каже Slowo polskie — встидати ся (!) того, що ми є Славянами, але також не можемо ся тим так дуже чванити. Десятивіковою культурною і політичною працею ми здобули собі досить почесне становище межі народами. На сім становищу не випраємо ся вправді далеких і убогих кривняків, але трудно вимагати, щоби ми жили за «пан-брат» з ними і знижали ся до їх уровни». — Супроти таких і вшних аргументів, з якими виступили деякі шовіністичні польські дневники, замічає краківська Nowa Reforma: «На нашу гадку належить лише відвернути квестію і запитати: чи ліпше не брати участі в дневникарських зїздах, які з певністю і без нас будуть відбувати ся — чи може і дальше брати в них участь і то ще в більшій мірі, чим до тепер? Slowo polskie і Kurjer lwowski поручують очевидно перший спосіб. Яка з сего була би користь? Ото побіч нас утворить ся консолідація славянської праси в Австрії, яка має з титулу богато а богато спільних інтересів аж надто запевнену живненість. А ми — Поляки, з нашими «моральними і матеріальними засобами» найдемо ся поза скобками і пересьвідчимо ся запізньо, що сих засобів забракне нам в рішачих хвилях. — Mutatis mutandis можна би зовсім отсей голос примінити і до нашого становища в справі дневникарського зїзду в Пільзні. Після занеханя, якого допустили ся руско-українські журналісти супроти австрійської організації славянських дневникарів, не остає тепер нічо иншого, як виступити зі спільним протестом против дволічної ролі, яку відіграли оп. Маркоф, Вергун et cons., заступаючи самозваньчо галицьких Русинів (ruthenische Nation), а враз із протестом приступити до основаня руско-українського дневникарського товариства.

— **Концерт у Львові.** В неділю дня 14. с. м. устроєно в сали тов-а «Звезда» (ул. Францішканська 7) школа слуг заходом тов-а «Кружок українських дівчат» при співучасті оркестри тов-а «Ремісничя бурса» людовий концерт в честь Тараса Шевченка. Програма: 1) Оркестра. 2) Вступне слово. 3) Конський-Лисенко: «Молитва», хор. 4) Чайченко: «Шевченкова могила», деклам. 5) Оркестра. II. 6) «Туга за родиною» і «Журба», хори. 7) Шевченко: «Хустина», деклам. 8) Масляк-Вербицкий: «Де Дніпро наш», хор. 9) Шевченко: «Сирітський великдень», деклам. III. «Запоморочена», комедія в 1 дії, К. Алексевич. Початок точно о 5. год. пополудни. Ціни місць: I-рядний фотель 1 К, II-рядний 60 сот., крісло 40 сот., вступ на сально 20 сот. Просить ся всіх о як найчисленайшу участь.

— **З Коломиї.** (Аматорське представленє). В суботу дня 13. с. м. відбуде ся в салі Каси Оща-

дности в Коломиї представленє на дохід українсько-рускої дівочої бурси, що має заснувати ся заходом «Руского Жіночого Кружка». Аматори відіграють «Гальку» мельодраму в перекладі Левицького, музика Монюшка. З огляду на згадану ціль просить ся о численну участь.

— **Із Станиславова.** Тов-о «Руска Хата» уряджує в неділю 14. червня с. р. прогульку до ліска в Пасічнім з вельми ріжноманітною програмою. Вступ 40 с. від особи. Початок о 4. год. пополудни.

— **Проща до Зарваниці.** В першій половині липня с. р. уряджує тов. «Руска Хата» в Станиславові громадну поїздку відпустову до чудотворних ікон Пр. Матери Божої і Ісуса Христа в Зарваниці. Для тих, що хотять взяти участь, подає ся до відомости, що кошти винесуть 4 К, а то їзда зелізницею III кл. зі Станиславова до Озерян або Монастириск і до Зарваниці фірами і назад. Програма їзди установлена на 24 годин. Виїзд в суботу вечер, а приїзд до Станиславова в неділю в ночи. Близших пояснень уділює тов-о «Руска Хата» в Станиславові пл. Франц Йосифа ч. 3, до котрої також і зголошеня просить ся надсилати. В цілі установленя програми, котру подаєть ся в своїм часі до загальної відомости, належить зголошуватись і гроші переслати найдальше до 25. с. м. Вєй рускі часописи упрашаєть о повторенє сего оголошеня.

— **З Перемишля.** Вступні іспити до I-ої класи і до класи приготавляючої в рускій (II-ій) гімназії в Перемишлі відбудуть ся сего року в четвер 16. липня о 8. год. рано. Родичі або опікуни дітий мають зголосити дитину бодай о один день наперед і при зголошеню предложити: 1) метрику ученика; 2) шкільне сьвідочтво, як він ходив до школи; 3) посьвідченє, що ученик має рік перед тим заціплєну або відновлену віспу.

— **П. Стефан Турин** зложив II-й іспит державний з виділу інженерії в політехнічній школі в Градіні і рівночасно одержав премію 150 К за найліпші роботи з мостів.

— **З львівського університету.** Міністер просьвіти затвердив після ухвали професорського збору д-ра Теодора Богосевича яко доцента соматології і дентистики на лікарських виділї.

— **В справі асентерункових надужитъ Вечорка,** секретаря старства в Бібрці, виходить на верх перед лавою присяглих у Львові подібна гакатистична ідилля, як в борцівській старостві в сиваві еміграції. Як там секретар Сменко відсилав емігрантів до кс. Волошицького, щоби складали 5—10 корон на косцюлки, так Вечорек, після зізнань заприсяжених сьвідків побирав по 5 корон «на дорогу». Вечорек боронить ся, що він виставляв на сї суми квіти, що відтак ішли до зарахованя до повітового виділу, який стоєв в порозуміню зі староством. Шкода, що розправа відбуває ся без дневникарських справоздавців, а то певно затратить ся сей цікавий епізод: на яку ціль зачислював повітовий виділ сї неправно побрані Вечорком гроші. Своєю дорогою Вечорек видурював від людей по 40—60 корон за рекламациї синів, ніби то на заплаченє заступника до війскової служби. Обжалованого боронить адв. др. Солянський.

— **Крадіж з поштового воза.** Оної пропав

Родинне житє.

(Гадки проф. д-ра Фрідріха Паульзена).

Шід розвагу руским «соколикам і паннам» подав

Др. ІВАН КОПАЧ.

Передне слово.

Справа родинного житя, зачеплена в р. 1901. аповічним «Соколиком» в фейлетонах «Діла», видко, дуже інтересна і дуже некуча у нас на Русі; коли опісля протягом цілого півроку тільки статей поміщено про неї, а скільки знаю, таки значному числу читачів ще їх не було досить. В тім пересьвідченю приходжу й я — хоч може трохи й пізно — з малим причинком: може й він найде собі у інших таку увагу, яку інші находили собі у мене.

Всі дотичні статї в «Ділі» обговорювали справу відносин «соколиків» до «панночок» майже виключно зі становища товариських зносин і товариських форм. Отже говорено про спільне вихованє хлопців і дівчат, про танці, про кокетерію, про розмови, про т. зв. «буванє», про привчє і т. п. Лиш два голоси, о скільки собі пригадую, порушили були справу глубше, а то «Якоїсь з Бобрівок» і «Бабусі Катерини». Іменно статя сеї послідної — на мій погляд — була найповажніша зі всіх.

Отже і я думаю — разом з «Бабусею Катериною» — що ту діло не в самих товариських

формах, лише в моментах далеко глубших, а то головно в моментах суспільно-економічних і психічних. По перше: стопа житя серед інтелігенції підносить ся безнастанно щораз висше, а тим самим і щораз менше охоти у соколиків до підниманя того тягару. По друге: довше студентське житє по великих — ми кажемо «культурних» — центрах так з часом своїми «прелестями» ослаблює вроджену тугу серця до родинного житя, що старші соколики волять в кінци пану задуху якої нуждеаної «нори», ніж тиху сьвятість власної непорочної хати. Розуміє ся, се все грозить убійством так для житя одиниць як і для загальної сили народної.

Та як сему запобічи, на те не легка рада. І я, очевидно не маю найменшої претенсії ставати суспільним лікарем у тім згляді. Та всеж таки — з одного боку пригадуючи власні безпровідні блуканини житєві, з другого признаючи всюди вагу й теоретичному знаню при рішаню практичних питань — думаю, що подані отсе на сю тему уваги проф. Паульзена можуть і у нас на Русі придати ся тим, що блукають, для розваги і поради. Проф. Паульзен — се один з найсовіснійших мислителів і найбільших нині знавців душі людскої. Я сам глубоко, мож сказати, просто інстинктивно відчуваю правду его поглядів, і тому й ділю ся з другими цікавими тим, щом подибав доси в дотичній матері найлучшого.

Цілий виклад виятий з другого тому Паульзенової етики: System der Ethik mit einem Umriss der Staats- und Gesellschaftslehre, 5. виданє 1900 том. II. пр. 235—291. Шесте виданє сеї книжки

вже заповіджене — на кождий случай знак, що книжка в Німеччині находить значний покуп, отже, видко й інтерес. Може-б і Русинам не завадило з нею трохи близше запіззнати ся. Ціна нового примірника 11 м. в оправі 13 мар.

У Львові 17. вересня 1902.

Др. Іван Копач.

I. Єство родини.

Родина — се найпервіснійша форма всякого суспільного житя. Як звьрчачє тіло складає ся з клітин, так народне житє складає ся з родин, яко найпростіших елементів. В сьвітї історичнім нема відокремленої одиниці, так само як в сьвітї органічнім не подібємо відокремлених атомів, чи там дробин (молекулів). Вже як чисто по природописному глядіти на справу, то одиниця (індивідуум) не є чимсь цілим і самостійним: що йно пара полово ріжних одиниць становить цілість, в котрій докладно проявлює ся тип породи; одиниці є ту лиш половинами, що тілесно і духово на себе вказують і взаїмно себе до єдности доповнюють. І лиш пара має також можливість самозахованя в повнім того слова значіню, бо лиш пара має можливість розплоду (репродукції); індивідуум яко таке властиво ані не може в сьвітї удержати ся, ані до него дістатися.

Та так само як у фізичнім сьвітї родина є найнижчим самостійним елементом, так також є вона ним і в сьвітї історично-обичаєвим: родина — зложена з мужа, жінки і дітий — є най-

з поштового воза, який їхав з Ліска до Лукавиці, мішок з 141431 К. По кількох годинах пошукування знайдено мішок на полі, але грошей не було. Підозріне за сповнене крадіжки упало на поштового кондуктора Антона Пренкевича і его уязнено.

— **Наукова прогулянка.** Студенти II. і III. року львівської академії ветеринарії виїждять під проводом проф. Крулікowsкого і адюнкта академії д-ра Маньковського на виставу в Гановері. По дорозі прогульковці звидять ветеринарній школі і лабораторії в Дрезні, Липску, Гали і Берліні. Кошти подорожи покриті правительством.

— **Пятистий тиф.** В однім тижні від 27. мая до 6. червня с. р. пятистий або голодний тиф знова зміг ся у східній Галичині. В тім часі в цілій Галичині занедужало загалом 160 осіб на тиф, а з того 157 випадів припадає на східну Галичину, на отих 25 повітів: Бережани (Каплинці 5, Таврів 1) 6; Чортків (Угринь 2, Улашківці 1) 3; Дрогобич (Урож) 1; Городенка (Чернелиця 2, Топорівці 3, Тишківці 2) 7; Яворів (Черчик 1, Вільшаниця 7, Тростянець 7) 15; Калущ (Голінь 1, Пійло 2, Турилів 5) 9; Львів (місто 2, Білка шлях. 13, Семаківка 1) 16; Мостиска (Хляпле) 1; Надвірня (Ослави білі 2, Ослави чорні 7, Потік чорний 6) 15; Нязько (Камінь 1, Пшениця 5) 6; Печеніжин (Баня березівська 2, Стопчатів 5) 7; Підгайці (Соколів) 14; Перемиськ (Новосілка) 1; Рава руска (Камінка волоска 3, Немирів 1) 4; Скалат (Зелена) 1; Снятин (Линці) 13; Станиславів (місто 1, Галич 1) 2; Старий Самбір (Терло) 2; Стрий (Гута 5, Кальне 1) 6; Товмач (Голосків 4, Клубівці 4) 8; Терембовля (Дарахів) 1; Золочів (Озірна 4, Ремизівці 5) 9; Жидачів (Устє) 10.

— **Бориславська катастрофа перед судом.** В Самборі покінчив ся огоді процес проти трох наставників бориславської копальні, обжалованих о занедбанні средств осторожности, наслідком чого погибло 18 робітників. По розправі трибунал увільнив директорів копальні Шумського і Балабана, а штигара Гросмана засудив на 5 місяців арешту.

— **Почуте патріотизму.** Посол Бянкіні одержав з Чикаго в Америці 10.000 К і телеграму від тамошнього хорватського товариства, в якій доносять, що в Чикаго відбули ся збори Хорватів в справі розривів в Хорватії. По зборах, на яких було 20.000 Хорватів, вислано телеграму до цїсаря Франц Йосифа з просьбою о помилуванні уязвлених Хорватів. Прислані гроші призначені для хорватських родин потерпілих при розривах.

— **Тайна небіщика.** В шпиталі в Будапешті помер огоді якийсь 29-літній Юлій Вомкаль, волоцюга, котрого мали відставити шупасом до місця приналежності. В его одіжки знайдено картку з написом «Тайна» і заявою, що він Вомкаль перед десяти роками украв в дорозі з Відня купцеви Картмерови 14.000 зар. і ті гроші дав братови Матїєви, котрий втік з ними до Америки. Брат там розбогатів, але не прислав єму ані шелюга. Вомкаль подав і адрес брата в Новім Йорку. Дирекція шпиталю віддала ту картку поліції.

— **Політичний процес в Гїтїні в Познаньщині** проти 24 студентів Поляків, обжалованих о на-

лежанє до тайних товариств, покінчив ся вчера вечером. Двох студентів засуджено на 6 тижнів вязниці, двох на 3 тижні, одного на 2 тижні, трох на тиждень, одного на 5 днів, п'ятох на 3 дні, двох на 1 день вязниці; трох студентів одержало нагану, а 5-ох увільнено.

— **Фалшивий Кубелік.** Оноді оголошено в Камінці подільським, що приїздить з концертом славний скрипкар Кубелік. Білети розхоплено того самого дня, коли появили ся афіши, а чистий дохід вивозив 500 рублів. Однак недочірлива поліція зажадала від Кубеліка легітимації і викрила, що се не Кубелік а якийсь Франц Вістер. Наслідком сего уязнено Вістера і его імпресарія, а гроші за білети звернено публіці. Перед кількома днями Вістер виступав як Кубелік в Прокурові на закордоннім Поділю, але обманьства не викрито тоді.

— **Льондонські лікарки.** Після послідної переписи практикує тепер в Лондоні 115 управнених лікарок. В шпиталях виконують жінок послуги лікарів і хірургів. В Рояль Фрі Госпітель є 16 лікарок і 70 студенток, що вчуть ся в тім інституті. В Ію Госпітель для жінок є дві сталі лікарки, а 33 доходить. Богато лікарок є по інших льондонських шпиталях, а є вони ще по сих містах: Бермінгем, Менчестер, Ідінберг, Глєсгов, Денді, Гель, Брістоль і Оксфорд.

— **Війна на филиппінських островах** ще не покінчена, бо ватаги Филиппінців все нападають на відділи війська Спол. Держав. Які опереткові епізоди лучають ся там, ілюструє найліпше отся подія: Ескадрона 15. полку кавалерії під приказами капітана Овертона, патрулювала в департаменті Місамісе, на острові Мінденео, і зловила 50 Филиппінців з ватаги Флореса. Плітників спроваджено до невеличкої оселі Сукатлян, де капітан велів їх заперти до старої шини і поставив при них сторожу, зложену аж — з трох воєнків. На місци лишив ся також капітан Овертон, виславши цілу ескадрону під проводом поручника Камерона на дальшу службу в околиці. Филиппінці лише сего ждали. Коли увиділи нечисленну сторожу, вивалили стїну своєї вязниці, зловили за уружє, котре їм перед уязненням відобрано і полишено під шпопою, і напали на Американців. Вислідок борби не тяжко відгадати. Коли поручник Камерон повернув з ескадроною, застав лише двох трупів, між якими був також капітан Овертон, і двох воєнків тяжко ранених. По Филиппінцях і слід застиг: всі утекли в недалекий ліс і гори.

— **Катастрофа на морю.** З Марсїлії доносять, що пароход „Insuliet“ ударив ся з пароходом „Лїбан“, котрий затонув. На поміч поспішив пароход „Голешамп“, як також лодка австрійського корабля „Ракочи“. „Лїбан“ пішов під воду по 18 мінутах. «Голешамп» врятував 8 осіб: 5 жєнщин, 2 мушчини і 1 дитину. „Ракочи“ видобув 21 трупів. На покладі парохода „Лїбан“ находило ся около 200 подорожних; половина з них згинула. А що бюра того Тов. а корабельного, до котрого „Лїбан“ належав, були вчера замкнені, задля того не можна було дістати лісти подорожних. Пароход „Ракочи“ і „Голешамп“ прийняв на свій поміст около 40 подорожних, пароход „Балькач“ 40 подорожних і 70 мореплавців.

дїтьми, надто своєрідні натяжки і пережитки і так повстає подекуди особний рід домашої бесїди, котрої родина не вживає до чужих і котра чужим навіть не є зрозуміла. — Дім входить відтак в дальші круги товариського життя яко єдність. Не одиниці яко такі, лиш родини входять з собою в товариські зносини; аж більше зиндивідуалізовань, яке є так дуже виразною цїєю всякої висшої цивілізації, провадить до деякого розлюзвеня родини, яко товариської єдности, так що мушчина і жєнщина починають подекуди творити власні товариські круги. Подібно творить родина і найвузшу єдність господарєку. Вона називає ся яко така газдївством. Газдївство домашнє показує обі сторони економічного життя, тобто витвір майна і спожиткованє его, в менше-більше замкненім обороті; воно творить з одного боку найпростшу єдність зарібку і праці, з другого боку найпростшу єдність спожиткованя. В його границях нема жадного купня і продажі, за те з іншими газдївствами воно входить в зносини торговельні. Та при тім всеж таки маємо в газдївстві найпростший поділ праці: мушчина і жєнщина так ділять ся господарською працею, що мушчині припадає достарчуванє сирого продукту, отже відповідно до степеня культурного: в формі упольованої звїрнини, або плодів з рілі, або доходу з ремєсла, або заплати за роботу, або платні урядничої, а до жєнщини ватомісь належить перероблюванє того сирого матеріалу в такі витвори, що йдуть безпосередно на спожитє або ужиток

(Дальше буде).

Коли перша лодка ратункова зблизила ся до корабля „Лїбан“ на віддаль 10 метрів ненадїйно впали щогли до води, а відтак цілий корабель пішов на дно моря. „Ракочи“ удав ся опієля в дальшу дорогу до Генуї.

— **Планета Уран.** Передостатною званою доси, а з черги від сонця семою планетою є Уран. Его відкрив звїздар Вільгельм Гершель дня 13. марца 1781. року і назвав Geotgium sidus в честь англійського короля Григорія III, але ся назва не прийняла ся. За те прийняла ся назва Уран, яку надав сій планеті звїздар Бод. Уран віддалений від сонця на 2.900 мільонів кілометрів і обертає ся раз докола сонця в 83 літах і 271 днях. Що-до обєму займає Уран третє місце (по Юпітері і Сатурні) і є 76 разів більший від нашої землі. Его промір є довгий на 5.400 км. Мимо такого обєму, з нашої землі видко Урана яко звїзду 6-ої величини, а щоби его найти на небосклоні, треба добре знати его положєнє. Через далековид видко Урана дуже слабо, тому мимо точних обсервацій мало що можуть сказати звїздари про природу сєї планети. В помочи стає ту аналіза спектральна і тим чином викрито, що Уран находить ся ще в стані газів, бо в его атмосфері є водєнь, який походить з розкладу води. Тим самим і теплота на Урані мусть бути висока. Чи Уран обертає ся докола своєї осі, сего не рішено. Звїздари лише догадують ся сего зі смуг, які часом видко докола Урана. Уран має чотири місяці: Арієль, Умбриєль, Титанія і Обєрон. Сі місяці замїтні тим, що площа їх дороги лежить під кутом 95° до площі, по якій кружить Уран докола сонця. Звїдси рух місяців Урана не відбуває з права на лїво, як у всіх доси званих планет та їх місяців, але з лївого на правий бік. Про місяці Урана наука знає дуже мало, бо они представляють ся в далековидах яко дрібні точки, яких вимірити годі, а на небосклоні належать до звїзд 14-ої величини.

— **Дрібні вїсти.** 120 К річної стипендії з фонду бл. п. о. Н. Паньковича уділив «Народний Дом» на дальші 3 роки Мих. Дацькови, ученикови 5 кл. рускої гімназії у Львові. — Міські ради в Любачеві і Болехові надали почетне гожаньство намісникови гр. Л. Шиньському. — Ректором краківського університету вибрано проф. д-ра Едмунда Кшимуского.

Посмертні оповістки.

— **Ірина Макарушкова**, чесна і трудолюбива жєнщина, вдовиця по бл. п. Василю, мати профєсора рускої гімназії в Коломиї, упокоїла ся дня 8. червня в Яворові в 74. році життя. В. і. п.!

— **Помер** у Відні Франц бар. Фалипович, емер. генерал і б. намісник Дальмації, в 82. р. життя. Покійний відзначив ся при окупації Босни і Герцєговини.

Телеграми.

Відєнь, 10. червня. Знова з кількох міст Італії насїли вїсти про демонстрації протиавстрійські. Найбільші демонстрації були в Генуї на улицах і в театрі, де публіка приневолїла оркєстру кілька разів грати марш Гарібальдого; артисти пришилили собі італійські відзнаки, а з поверхів і льож розкидано картки з обїдами на Австрію.

Відєнь, 10. червня. Після оголошеного вчера звіту міністерство зелїзниць видало від 1. сїчня до 30. цвїтня с. р. 28 мільонів корон на інвестиції на зелїзницях.

Відєнь, 10. червня. Німецький цїсар Вільгельм приїде ту дня 18. верєснє с. р. в товаристві канцлера Більова.

Відєнь, 10. червня. В парламентарних кругах говорять, що цїсар дозволив цофнути військовий закон з угорського сойму. Наслідком сего Кошутівці мають залишити дальшу обструкцію так, що авєстро-угорська угода буде могла прийти на дневний порядок сойму. Коли би Кошутівці не вдоволили ся сим, то президент угорського кабінету Сель безперечно уступить.

Будапешт, 10. червня. Рекрутів сего року не будуть покликати, а воєнки, котрі служать третій рік, підуть на відпустку аж дня 31. грудня с. р.

Петербург, 10. червня. Міністер війни, Куропаткин, виїхав до Япанії.

Білгород, 10. червня. Кількох турецьких жандармів хотїло перейти єрєбську границу, але вернули ся, коли їм заступила дорогу єрєбська сторожа гранична.

низшою обичаєвою (моральною) одиницею, є найпервіснійшим елементом, з котрого складають ся відтак суспільні формації висших розрядів. — Можна розрізнити чотири великі форми історично-духового суспільного життя: товариське, господарське, правно-політичне і релігійне. Кождий з тих кругів складає ся з родин яко найпростших елементів; кождий з тих процесів житєвих проявляє ся найперше посеред родини в певній відповідній самостійности. — Родина творить найвузший, менше-більше замкнений в собі круг товариського життя. Щоденно згромаджує до купи єї членів спільнє споживанє обїду; родина обходить свої сьвята і памятні дні, а на-них радо приїжджають, а бодай пригадують ся листовно чи телеграфічно дорогомо кружковий і ті члєни родини, що далеко жыють в чужині. Як спільнє є ту верхнє житє — з своїми радощами й терпіннями, з своїми пригодами й досвідками — так також і житє духовє. Думки і чувства проявляють ся найповнійше серед домашнього кружка: ту відкриває себе кождий щиро і повно; поза тим кружком найвузшої довірчости виявляє чоловік лиш зі сьвідомим вибором те, що уважає за відповіднє, і для чого надїє ся найти розумінє у других. Та ріжниця проявляє ся також у тім, що в кождій родині творить ся подекуди навіть якийсь рід родинної бесїди. Як кождий члєн кружка має своє домашнє імє, пєстливє або жартливє (з передразнованя), котрим його лиш родинний кружок кличє, так також цілий ряд річній і зносин одержує легко домашні прїзвища. До того долучують ся ще спеціальні звороти і вислови, часто утворені

Вісти господарські, промислові і торговельні.

В Товаристві взаїмних обезпечень «Дністер» було в місяці маю с. р. 13.890 важних поліс на суму 13,468.098 кор. обезпеченої вартості з премією 131314 кор. 53 сот.; разом від початку року по кінець *мая* видано 46.912 важних поліс на суму 49,333.306 кор. обезпеченої вартості з премією 451.741 кор. 39 сот. Попереднього року в тих 5 місяцях було 38.431 важних поліс на суму 41,373.088 кор. з премією 367.202 кор. 15 сот., т. є сего року о 8.481 поліс і 84.530 кор. 24 сот. премії більше.

В маю так само як в цвітні були в багатьох сторонах більші пожари; в нашій Товаристві зголосили в маю свої шкоди 192 властителей, з того більші шкоди: в Кукизові 11, Коношківі 13, Дзібулках 8, Верхні 10, Устю епископським 6 і церков в Гарасимові, повіта городеньского. Всіх разом від 1. січня по кінець *мая* зголошено 672 шкід. Товариство пошкодило сейчас з помоччю всім пошкодованим: 661 шкід вже виплачено, 4 шкоди менші знаходяться в ліквідації місцевих делегатів а 7 відшкодовань (в квоті 3.111 кор.) на разі з причин правних здержано.

Сума всіх шкід разом з коштами ліквідації по відтрученню квоти зверненої з реаскурації вносятся на власний рахунок 185.103 кор. і 17 сот.

Фонди Товариства обезпечень (резервовий, резерва премій і прочі) вносятся з кінцем *мая* 1,057.010 кор.

Львів, дня 9. червня 1902.

Дирекція.

— **Дальші фанти на лотерію «Сокола»** надіслали отсі ВП. Добродії: Йос. Данилюківна теку на часописи, др. Олекс. Кулачковский з Відня книжку «Викъ», В. Пачовский зі Львова «Розсипані Перли», Ів. Труш красвид, Т. Кучинська 2 гердани до годинника і крайку, о. Д. Бодревич 2 книжки «Стежка в рай», Зофія Зельська ліхтарик, повельничку, пуделко з приборами до папіросів, каламар, витискач бібуловий, ручку, оловець і підставник на ручки, Людомира Будзиновска різьблений нагільник, Міця Лязаровичівна гаманець на гроші, Модест Гринецький гребінь, папіросницю, щітку до зубів, Галя Барвіньска мальовану шовкову подушку і касетку, Ольга Барвіньска виш. подушку і 2 виш. торбинки, Галя Федаківна виш. серветку, Оля Федаківна виш. серветку, Геня Скокун виш. серветку, Гандзя Франко виш. серветку, Олімпія Лазоринакова з Чашна 2 виш. пошевки до яська і гаф. підставка, Ольга Навроцка з Кривенького щітник, Олена Озаркевич з Сільця подушину на на голки і касетку, Геня Адамківна гердановий ланцшок, Стефанія Скоморовска з Кут гафт і «Розсипані перли», Стефанія Жуківна з Вербо-ведь 2 виш. ручки і фартушок, Н. Н. з Станиславова 2 хустинки, виш. торбинку жіночу і бомбонерку, Ів. Стракон з Перемишля дзвінок, Н. Н. ноти, виш. сервету і пацьорковий образець; Н. Сіян смаровило на чоботи.

Дальші грошеві датки надіслали отсі ВП. Добродії: П. Ляндер від Мойовича 6 К, Шульовского 1 К, д-ра М. Ляндесберга 1 К, М. Пакушевської 2 К, І. Жуковецкої 80 с., Борисевича 2 К, Ф. Мраза 1 К, Ст. Ходоровского 2 К, А. Роздольского 1 К, І. Баєвської 1 К, О. Сеніківної 1 К, П. Косевича 1.40 К, О. Косевича 1 К, Ів. Садовского 1 К, Л. Стефановича 2 К, Е. В. Брайтера 1 К, Герфорта 1 К, Івановича 1 К, Е. Швадрона 1 К, П. Пятляра 1 К, А. Чеховича 1 К, Й. Левкова 2 К, М. Сіркової 1 К; Густав Дроздовский з Кийданців 5 К; О. Пашак 6 К. Доси зібрано 599 фантів і 565.68 К.

А. Будзиновский,
голова.

Денис Кучика,
справник.

Надіслане.

Спеціаліст недуг горла і грудий

Др. ЕВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголітний лікар клінічний і заведеня лічничого в Шавниці, ординує постійно у Львові, ул. Корняків ч. 1, II пов. (Народний Дім).

11(54-?)

Час замовляти книжки на премії!!

Канцелярія Тов. Педагогічного пригадує в тій справі всім Радам шкільним місцевим, сьвященникам і учителям, що при безпосередних замовленнях на квоту 10 К дає 10% опусту, просить однак, щоби замовляти вчасно т. є в першій половині червня і то на адресу: **Ольга Барвіньска**, ул. Собісчина ч. 5. За точність в пізніших замовленнях канцелярія не відповідає, бо тоді годі все на час опакувати і вислати. Книжки висилаєсь лишень за готівку, або за посліплатою. На фрахт і посилку поштовою прошу при посилках грошевих долучати, бо канцелярія не в силі порта оплачувати. Цініек книжок розсилаєсь з часописями. Крім книжок в нїм поданих вийшли: ч. 104. Повісти Ярошинської, ціна 24 сот., оправ. 40 сот.; ч. 105. Мами, Нариси Віри Лебедової, ціна 20 сот.; ч. 106. Ів. Франко: Абуказимові капці, ціна 60 сот., оправ. 90 сот.; ч. 107. Народні думи. Др. Пачовский, II част 55 сот., оправ. 85 сот.; Огород шкільний, О. Глодзінського 50 сот.

З канцелярії Тов. Педагогічного.

Ольга Барвіньска.

Тополя

Т. ШЕВЧЕНКА.

Серія переписних листів (8 штук) з гарними ілюстраціями (чорними і кольорованими) до Шевченкової балади «Тополя» вийшла пакладом С. Гальберга в Бучачі. Набувати можна серіями і поодиноким у накладці та у всіх більших книгарнях і торговлях. Ціни низькі.

1(16—40)

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

ДО БРАЗИЛІ!

драма з галицького, еміграційного руху в 4 актах. — Ціна 80 сот.

«Діло» (ч. 53. з дня 7. марта 1898) писало в фелетоні про сю драму: Сам предмет цікавий і змальованя его справді артистичне. Тенденції прехороша. Се здає ся одинока драматична штука у нашій літературі з так прекрасними гадками, з так похвальними змаганнями. Она може мати превеликий, корисний вплив передовсім на наше селянство.

Ся драма надає ся на вистави по читальнях, тим більше, що справа еміграції є ще завсігди у нас актуальною.

Набути можна в Ставропільській книгарні у Львові.

Найновіший твір Л. Лопатинського „ПАРАЦЯ”

комедія в 3 актах зі сьпівами
(з побуту літників)

відзначає ся невичерпаним йовіальним гумором і жвавим діяльогом. Ся комедія збогачує знатно галерію типів у наших народних штуках так з кругів селян, як і міщухів. Сьмішність ситуацій і характерів розмішена рівномірно між мужиків і панів, і тому ся комедія надає ся надзвичайно до вистав по читальнях, бо селянин не буде тут бачив себе як звичайно в комедії упослідженим недотепом, але противно має нагоду посьміяти ся трохи і з містових літників. Попри те все сей твір носить на собі знамя етичної і патріотичної сьвідомости.

← Ціна 2 кор. →

Набути можна у накладчика **С. Горука** у Львові, пл. Домбровского ч. 1, і в книгарнях.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

з купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсі деннім не числячи ніякої провізії.

Товариство взаїмних обезпечень

ЛЬВІВ
РИНОК Ч. 10.

„ДНІСТЕР”

ДІМ
„ПРОСЬВІТИ”

одинокое руске товариство асекураційне, засноване в 1892. р.

обезпечає будинки, движимости, збіже і нашу против шкід огневих, побирає умірковану оплату премій, а чистий зиск т. є надвишку з оплат розділяє межі членів яко звороти; в послідних трех літах вносив зворот 8%.

ДНІСТЕР

виплачує шкоди дуже скоро а оцінку шкід переводить разом з делегатом і місцевими членами. За 10 літ виплатив 6.064 відшкодовань в сумі 3,187.258 К.

ДНІСТРА

поліси приймають при позичках Банк краввий і каси ощадности.

ДНІСТЕР

посередничить при обезпеченях на жите в краківскім Товаристві, відступає часть провізії з таких обезпечень на рускі добродійні цілі; длятого на жите треба обезпечати ся тільки через «Дністер».

ДНІСТРА

фонди вносятся з кінцем 1902. р. 838.364 К і всі уміщені в цінних паперах пупілярних.

ДНІСТЕР

уділяє агенції селянам особливо там, де єще не роблять дотеперішні агенти.

ДНІСТРА

агенти заробили вже 432 тисячів корон провізії.